

SPOLOČNÁ POĽNOHOSPODÁRSKA POLITIKA PO ROKU 2020

DUŠAN CHRENEK, VEDÚCI ODDELENIA, GENERÁLNE RIADITEĽSTVO PRE POĽNO-
HOSPODÁRSTVO A ROZVOJ VIDIEKA EURÓPSKEJ KOMISIE

PRIORITY SPP

- Zjednodušenie a modernizácia SPP, viac voľnosti pre členské krajiny
- Spravodlivejšie a efektívnejšie rozdelenie podpory poľnohospodárom
- Vyššie ambície v oblasti životného prostredia a klímy
- Podpora rozvoja poľnohospodárstva založeného na poznatkoch

Poľnohospodárstvo EÚ poskytuje výhody pre občanov

- Ochrana životného prostredia a klimatické opatrenia
- Správca 48% územia EÚ
- Bio & obehové hospodárstvo
- 44 miliónov pracovných miest v potravinovom reťazci
- Potravinová bezpečnosť
- Jednotný trh
- Export takmer 138 miliárd EUR

SPP

- Spoločný rámec na úrovni EÚ, ktorý umožňuje prispôbenie miestnym podmienkam
- Podpora príjmov poľnohospodárskych podnikov a trvalo udržateľného poľnohospodárstva
- Podporuje rozvoj vidieckych oblastí v celej EÚ
- Umožňuje fungovanie jednotného trhu a jednotné vystupovanie na medzinárodnej úrovni

Poznatky získané z posúdenia SPP

- **Analýza a rozsiahle verejné konzultácie potvrdzujú hlavné úspechy spoločnej poľnohospodárskej politiky...**
 - Zvýšenie konkurencieschopnosti EÚ. EÚ sa stala čistým vývozcom agropotravinárskych výrobkov
 - Pozitívny vplyv na zamestnanosť, hospodársky rast a znižovanie chudoby vo vidieckych oblastiach EÚ
 - Relatívna stabilita príjmov poľnohospodárov v nestabilnom prostredí
- **Analýza odhalila nedostatky, ktoré treba riešiť...**
 - Napriek pokroku, environmentálne aspekty poľnohospodárstva EÚ si vyžadujú zlepšenie
 - Rast produktivity je spôsobená hlavne znížením počtu poľnohospodárov a menej inováciami a investíciami
 - Otázky týkajúce sa férovosti, stability a zjednodušenia SPP pretrvávajú napriek snahám o ich odstránenie
 - Málo mladých farmárov
- **... Meniace sa širšie prostredie, v ktorom funguje SPP**
 - Zmeny týkajúce sa úrovne poľnohospodárskych cien
 - Svetové obchodné prostredie sa presunulo z multilaterálnych dohôd na bilaterálne/regionálne
 - Nové záväzky týkajúce sa zmeny klímy, životného prostredia a udržateľného rozvoja

Financovanie

- **Kontinuita napriek brexitu a financovaniu nových oblastí**
 - 5 % zníženie výdavkov, ale dôraz na efektívnosť a výkonnosť
 - „S“ v SPP znamená stále silná, lepšie rozdelenie zodpovednosti medzi EÚ a členské štáty
 - Lepšie prepojenie s ostatnými politikami (najmä v oblasti ochrany životného prostredia, klímy, výskumu a inovácií a zdravia) zlepšuje vzájomnú účinnosť
- **Hlavné zmeny v SPP**
 - Silnejšie ambície v oblasti životného prostredia/klímy a podmienenosti, ekologické režimy
 - Strategické plány vymedzia ciele, pridanú hodnotu EÚ, spôsobia, že SPP bude udržateľnejšia, jednoduchšia a modernejšia
 - Lepšie zacielenie podpory zlepšuje synergiu medzi hospodárstvom a životným prostredím
- **Hlavný očakávaný dosah zmien**
 - Zvýšenie flexibility s cieľom dosiahnuť spoločné ciele
 - Prechod od striktnej kontroly plnenia požiadaviek k výsledkom
 - Väčší dôraz na výskum, prenos poznatkov a digitálne hospodárstvo

Rozpočet SPP, jeho úroveň a rozdelenie

	Priame platby	Trhové opatrenia	Rozvoj vidieka	Spolu
EU27	265.2 mld. eur	20 mld. eur	78.8 mld. eur	365 mld. eur
Slovensko	2 753.4 mil. eur	41.2 mil. eur	159.4 mil. eur	4 388.4 mil. eur

V programe Horizont bude vyčlenených 10 mld. eur na výskum a inovácie v oblasti potravinárstva, poľnohospodárstva, rozvoja vidieka a biohospodárstva.

Nová štruktúra cieľov SPP**Ciele**

- Podporovať inteligentný a odolný poľnohospodársky sektor v záujme zaistenia potravinovej bezpečnosti
- Posilniť starostlivosť o životné prostredie a klimatické opatrenia
- Posilniť socio-ekonomickú štruktúru vidieckych oblastí

Špecifické ciele

- **Hospodárske**
 - Podporovať prijateľné poľnohospodárske príjmy
 - Zlepšiť konkurencieschopnosť a trhovú orientáciu
 - Zlepšiť postavenie poľnohospodárov v potravinovom reťazci
- **Životné prostredie a klíma**
 - Prispieť k zmierňovaniu zmeny klímy
 - Posilniť udržateľné a efektívne riadenie zdrojov (voda, pôda, vzduch)
 - Zachovanie biodiverzity a krajiny
- **Sociálne**
 - Pritiahnuť mladých poľnohospodárov, uľahčiť podnikateľskú činnosť
 - Podporiť rast, zamestnanosť, sociálne začlenenie a miestny rozvoj
 - Riešiť požiadavky na potraviny a zdravie, dobré životné podmienky zvierat

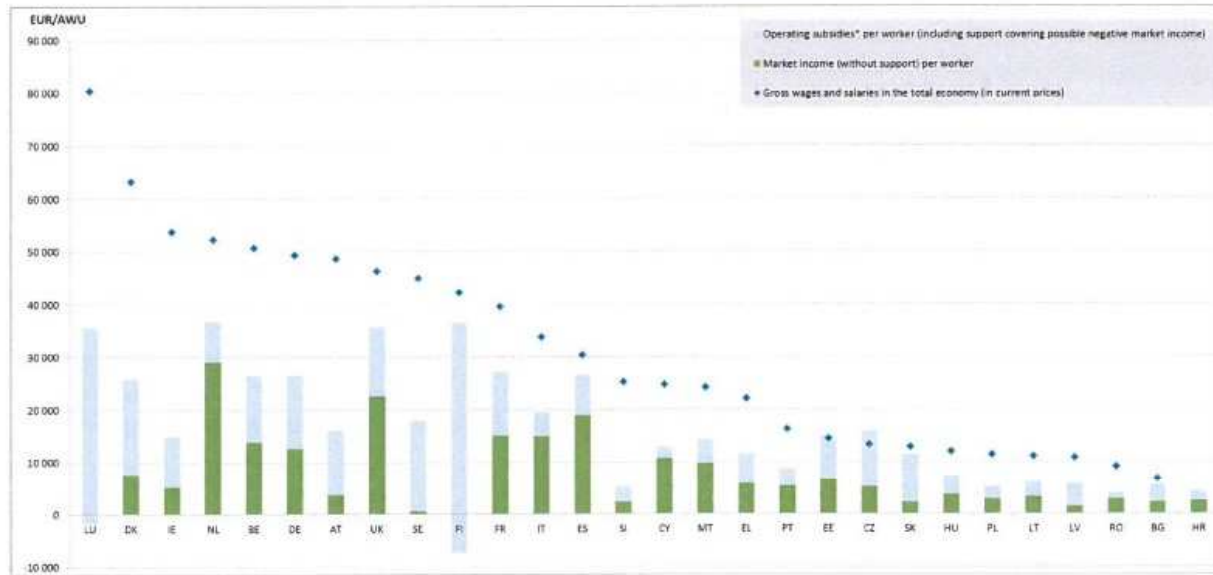
Prierezové ciele

- Udržateľnosť
 - Posilnenie trvalo udržateľného rozvoja poľnohospodárstva, potravinárstva a vidieckych oblastí
- Zjednodušenie
 - Zjednodušenie a zvýšenie výkonnosti,
- Modernizácia
 - Podporiť rozvoj poznatkov, inovácií, digitalizácie

Priority budúcej SPP

- **Posilniť opatrenia v oblasti životného prostredia a klímy**
 - EÚ stanoví široké ciele a zoznam opatrení pre vzduch, vodu, pôdu, biodiverzitu
 - Strategické plány na národnej úrovni vymedzia vhodné opatrenia s ohľadom na ich potreby
 - Poľnohospodári žiadajú o schémy a plnia environmentálne kritéria, ktoré stanoví EÚ/ČS
- **Lepšie zacielenie pomoci**
 - Priame platby poskytujú dôležitú záchranú sieť pre príjmy poľnohospodárskych podnikov, ktoré zaostávajú za zvyškom hospodárstva
 - Lepšie zacielenie podpory príjmu zlepši vnútorná a externá konvergencia a redistributívne platby
 - Férovejšie rozdelenie sa zlepši aj tým, že sa zavedie postupné znižovanie platieb nad 60 000 EUR a stropovanie na úrovni 100 000 EUR
 - Možnosť presunu max. 15% medzi I. a II. pilierom
- **Väčší dôraz na poznatky, vedomosti, inovácie a technológie**
 - Lepšie využívanie inteligentného poľnohospodárstva
 - Predvídanie budúcich potrieb v oblasti poznatkov, zvýšenie financovania výskumu na ich riešenie
 - Výmena a prenos znalostí cez lepšie fungovanie poradenského systému

Príjmy poľnohospodárov stále zaostávajú za príjmami v celom hospodárstve.

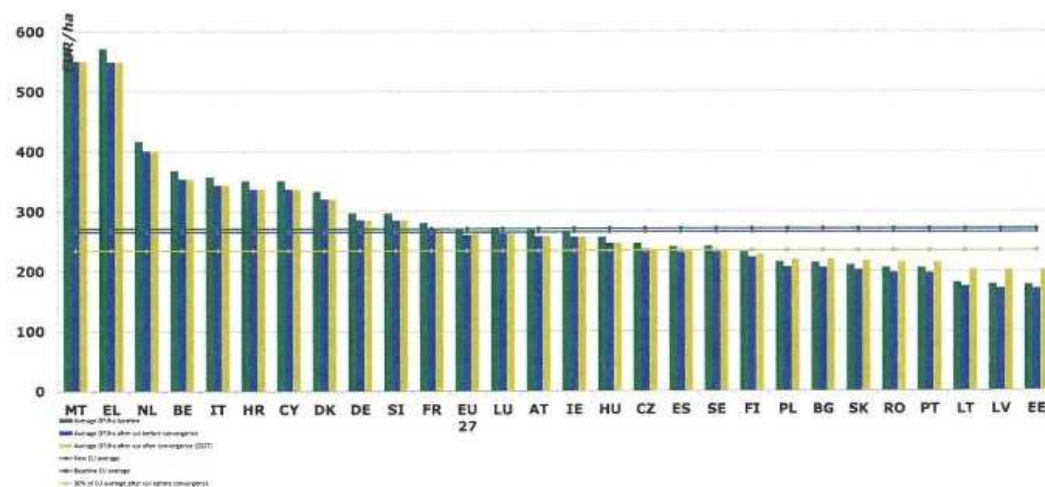

POZN.: Ukazovateľ príjmov = Príjem z podnikania plus odmeny zamestnancov celkovými ročnými pracovnými jednotkami. Zdroj: EEA, 2013 – 2015, ESTAT pre ISPÚ EÚ počet odpracovaných hodín

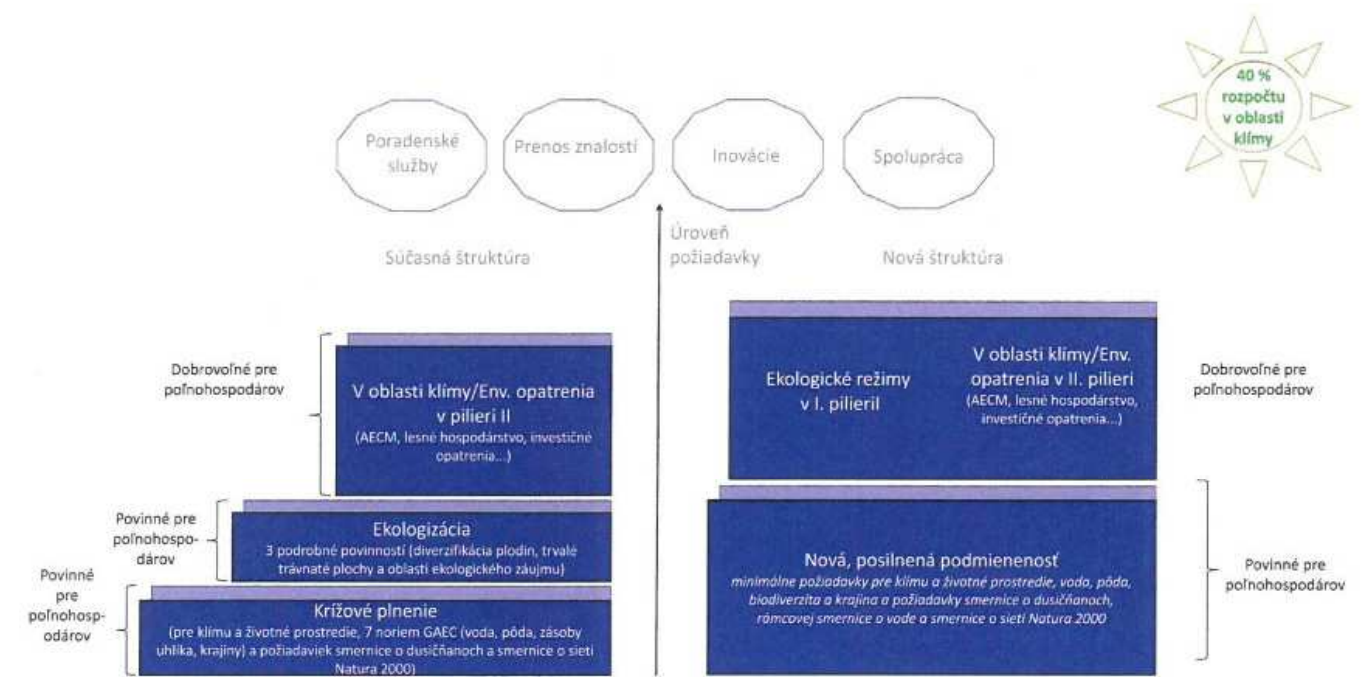
Spravodlivejšie a cielenejšie rozdelenie podpory

- Základná podpora
- Režimy v záujme klímy a životného prostredia – ekologické režimy
- Komplementárna redistributívna platba - posun od väčších k malým a stredným poľnohospodárskym podnikom
- Komplementárna podpora príjmu pre mladých poľnohospodárov – 2%
- Viazané platby (10%+2% na bielkovinové plodiny)
- Možnosť paušálnej platby pre drobných farmárov
- Zníženie všetkých priamych platieb presahujúcich 60 000 EUR a stropovanie na úrovni 100 000 EU, so zohľadnením miezd a odvodov
- **Vyrovňavanie podpory v rámci členských štátov:**
 - žiadne platobné nároky s hodnotou < 75 % priemeru (najneskôr do roku 2026)
 - maximum na nárok
- **Vyrovňavanie podpory medzi členskými štátmi:**
 - všetky členské štáty s priamymi platbami pod 90 % priemeru EÚ-27, rozdiel medzi súčasnou výškou ich priamych platieb a 90 % priemeru bude znížený na polovicu v priebehu 6 rokov

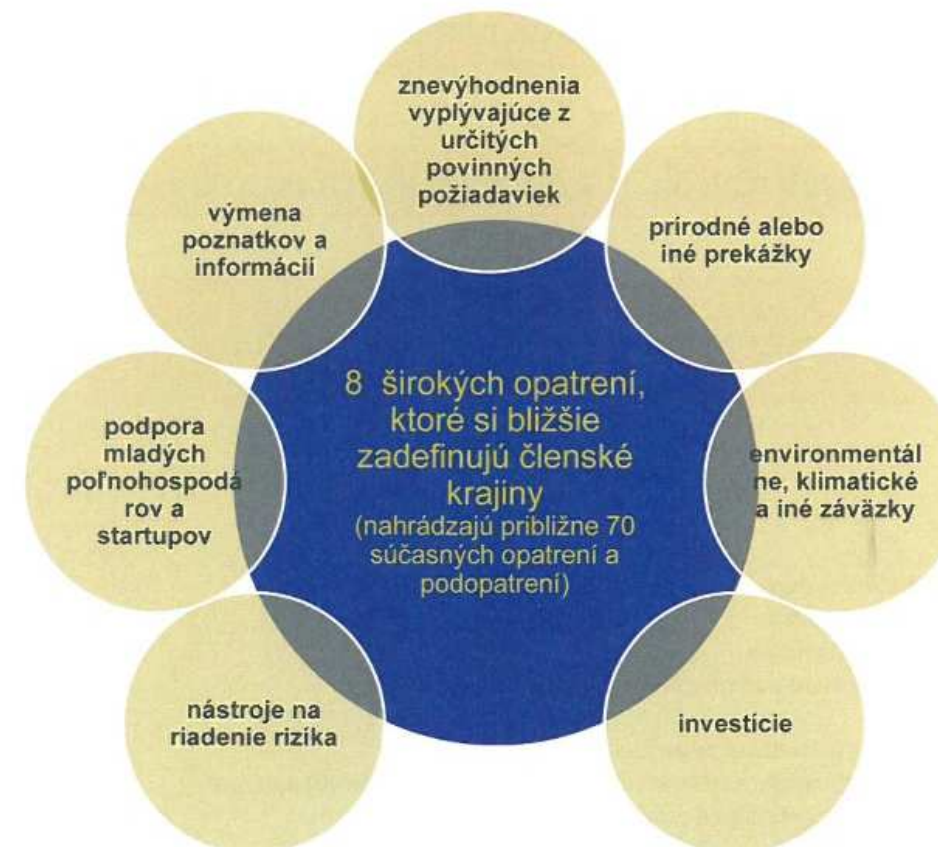
Vyrovňavanie priamych platieb (2027)

Nová zelená štruktúra SPP

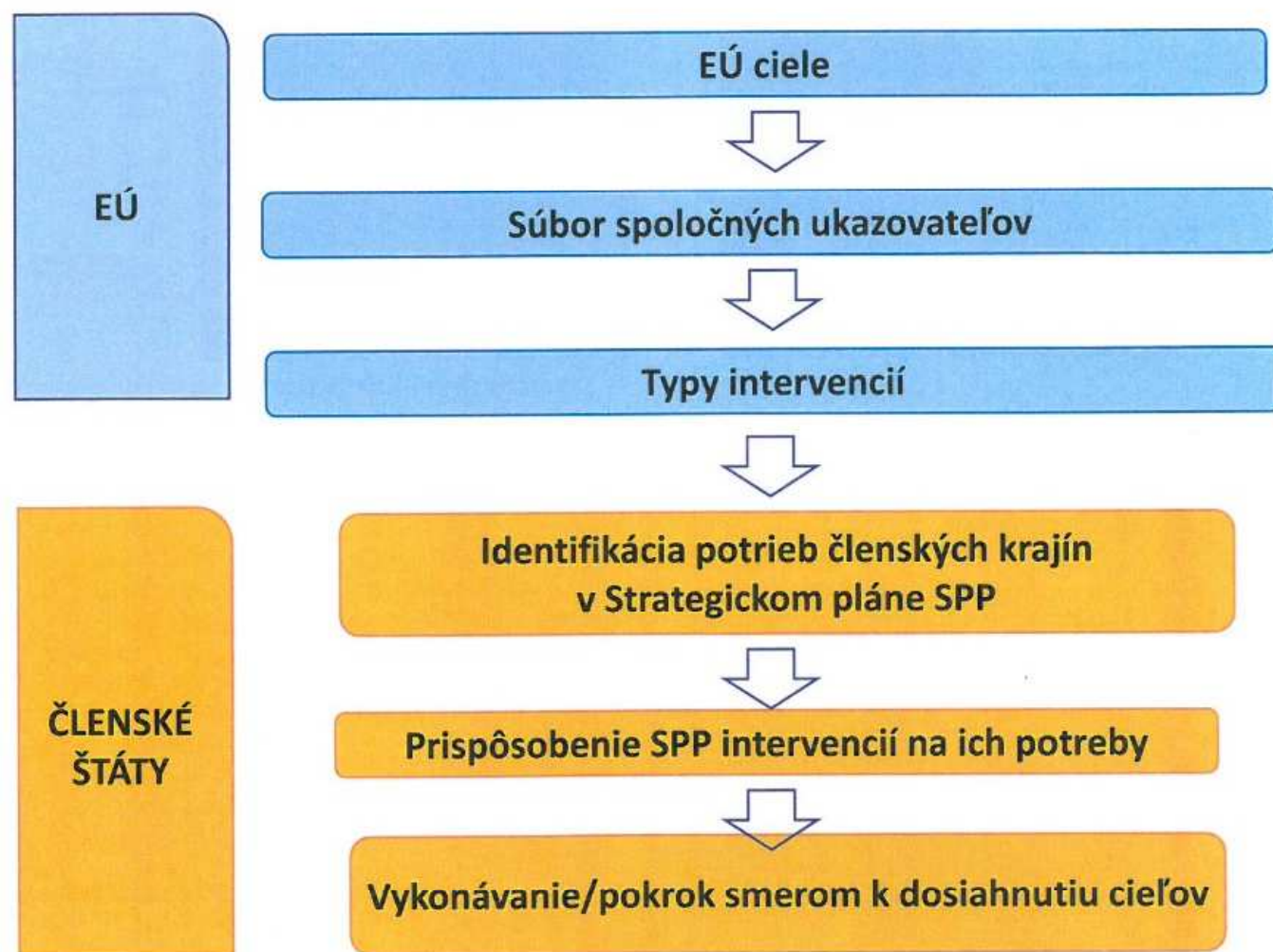

Budúcnosť vidieckych oblastí

- Minimálne:
 - 30 % na opatrenia v oblasti životného prostredia/klímy
 - 5 % pre iniciatívu LEADER
- Nástroje na riadenie rizika – povinné
- Možnosť posilniť synergie a financovanie projektov LIFE a Erasmus pre mladých poľnohospodárov
- Koordinácia s inými fondmi vo vidieckych oblastiach v rámci SPP plánu
- Možnosť použitia finančných nástrojov a to aj v kombinácii s grantmi
- Zvýšenie maximálnej výšky pomoci pre mladých poľnohospodárov (do výšky 100,000 EUR)

Nový vykonávací model SPP

Zjednodušenie SPP

- **Nové príležitosti**
 - Dôraz na výsledky a výkonnosť
 - Zjednodušenie a zníženie administratívnej záťaže
 - Lepšie zacielenie v národnom strategickom pláne
 - Strategický plán prispôbený miestnym potrebám
 - Zefektívnenie systémov oboch pilierov, vrátane postupov šetrných k životnému prostrediu
- **Pre príjemcov**
 - Žiadne podrobné pravidlá EÚ týkajúce sa jednotlivých príjemcov
 - Využívanie technológií na rýchlejšie, jednoduchšie a automatickejšie splnenie administratívnych postupov
 - Prístup k lepšiemu poľnohospodárskemu poradenstvu a pomoci pri žiadaní o podporu
- **Orgány verejnej správy**

- Menej predpisov ohľadom EÚ požiadaviek
- Zefektívnenie požiadaviek na podávanie správ
- Stabilita týkajúca sa riadiacich orgánov (platobné agentúry, certifikačné orgány a systémy IACS a LPIS)

Moderná spoločná poľnohospodárska politika

- **Vedomosti a inovácie**
 - Strategické plány sa zamerajú aj na podporu výmenu poznatkov, inovácií a digitalizácie v poľnohospodárstve a vo vidieckych oblastiach
 - Členské štáty pripravujú „Strategické plány na zlepšenie poľnohospodárskych znalostných a inovačných systémov (AKIS)“
 - 10 miliárd EUR z programu Horizont bude podporovať výskum a inovácie v oblasti potravin, poľnohospodárstva, rozvoja vidieka a biohospodárstva
- **Poľnohospodárske poradenské služby začlenené do AKIS**
 - Poľnohospodárske poradenstvo bude integrované do AKIS, ktorý umožňuje pokryť celý hospodársky, environmentálny a sociálny rozmer. Bude poskytovať aktuálne informácie z oblasti výskumu a inovácií, ako aj **všetky opatrenia, požiadavky a záväzky v oblasti riadenia SPP (vrátane podmienenosti), finančné nástroje, plány na podporu inovácií pri príprave a vykonávaní operačných skupín EIP a rozvoj digitálnych technológií**
- **Digitálny prechod v oblasti poľnohospodárstva**
 - SPP strategické plány zavedú stratégiu pre rozvoj digitálnych technológií v poľnohospodárstve a vo vidieckych oblastiach
 - Zlepší sa využívanie veľkých dát a nových technológií v oblasti kontroly a dohľadu (ďalej len „systém monitorovania“, GSA, predvyplnenie žiadostí...)
 - Väčšia podpora digitalizácii života na vidieku a využívania precízneho poľnohospodárstva

Legislatívne návrhy a ďalšie informácie

- **Rozpočet**
 - https://ec.europa.eu/commission/publications/factsheets-long-term-budget-proposals_en
 - http://ec.europa.eu/budget/mff/index_en.cfm
- **Legislatívne návrhy SPP**
 - https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/future-common-agricultural-policy_en

Dušan Chrenek, vedúci oddelenia, Generálne riaditeľstvo pre poľnohospodárstvo a rozvoj vidieka Európskej komisie